

TALABALARNING MUSTAQIL TIL O'RGANISHIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING ROLI

Jumatova Nasiba Saburovna

“University of Management and Future Texnologiyes”

“Filologiya va tillar” kafedrası dotsenti, filologiya fanlari nomzodi

E-mail: nasibajumatova68@gmail.com

***Annotatsiya:** Zamonaviy texnologiyalar ta'lim sohasida inqilobiy o'zgarishlarga sabab bo'lib, til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam bermoqda. Ma'lumki, bugungu kunda zamonaviy texnologiyalar turli xil shakllarda mavjud bo'lib, ular til o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi*

***Kalit so'zlar:** mustaqil ta'lim, axborot texnologiyalari, zamonaviy texnologiyalarning afzalliklari, ijtimoiy tarmoqlar, onlayn ta'lim, mustaqil ta'lim samaradorligi.*

Bugungi kunda zamonaviy texnologiyalar, xususan internet, mobil ilovalar va raqamli resurslar til o'rganishni yanada qulay va samarali qilishda muhim rol o'ynaydi. Talabalar uchun mustaqil til o'rganish jarayoni ko'plab imkoniyatlar va yangi usullar bilan boyitilgan.

Til o'rganish jarayoni inson hayotidagi muhim bosqichlardan biridir. Til, nafaqat muloqot vositasi, balki madaniyatni, tarixni va ijtimoiy aloqalarni anglash uchun zarur vositadir. Zamonaviy texnologiyalar esa ta'lim sohasida inqilobiy o'zgarishlarga sabab bo'lib, til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam bermoqda. Ma'lumki, bugungu kunda zamonaviy texnologiyalar turli xil shakllarda mavjud bo'lib, ular til o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi va bir qancha afzalliklarni taqdim etadi:

- Internet va onlayn resurslar: Bugungi kunda internetda turli xil til o'rganish resurslari mavjud. Viktorinalar, interaktiv testlar va video darslar orqali talabalar mustaqil ravishda bilimlarini oshirishlari mumkin.
- Mobil ilovalar: Duolingo, Babbel va Rosetta Stone kabi mobil ilovalar til o'rganishni yanada qulaylashtirmoqda. Ushbu ilovalar foydalanuvchilarga o'yinlar orqali til o'rganish

imkoniyatini taqdim etadi va bu jarayon o'rganuvchilar uchun juda qulaydir. Talabalar har doim va har joyda darslarni davom ettirishlari mumkin, bu esa motivatsiyani oshiradi.

- Virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR): VR va AR texnologiyalari yordamida talabalar real hayotdagi vaziyatlarni simulyatsiya qilishi mumkin. Masalan, VR yordamida boshqa mamlakatlarda sayohat qilish yoki yangi madaniyatlarni o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi.
- Sun'iy intellekt (AI): AI texnologiyalari yordamida shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari yaratilmoqda. Masalan, AI asosidagi dasturlar foydalanuvchilarning o'rganish uslublarini tahlil qilib, ularga mos keladigan materiallarni taklif etishi mumkin.
- O'z-o'zini baholash: Turli dasturlar va ilovalar yordamida talabalar o'z bilimlarini baholash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu jarayon ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi.
- Talabalarning motivatsiyasini oshirish: Interaktiv va qiziqarli materiallar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini oshirishga ko'proq qiziqish bildirishadi.
- O'quv jarayonini individualizatsiya qilish: Har bir talabaning o'ziga xos ehtiyojlari va qobiliyatlariga mos ravishda materiallar tayyorlash imkoniyati mavjud. Bu esa har bir shaxsning individual rivojlanishini ta'minlaydi.
- Oson va qulay foydalanish imkoniyatlari: Mobil ilovalar va onlayn platformalar yordamida til o'rganish har qanday joyda va vaqtda amalga oshirilishi mumkin. O'quvchilar istalgan vaqtda darslarni davom ettirish imkoniyatiga ega.
- Interaktivlik va ko'pformatli materiallar: Zamonaviy texnologiyalar yordamida video, audio, matn va grafik materiallardan foydalanish orqali talabalar turli formatlarda bilim olishlari mumkin. Bu esa ularning tushunish darajasini oshiradi.

Til o'rganishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash jarayonida ba'zi qiyinchiliklar ham mavjudligini e'tibordan qochirmasligimiz zarur albatta:

- Raqamli bo'linish: Barcha odamlarning zamonaviy texnologiyalar bilan teng imkoniyatlarga ega emasligi muammo bo'lishi mumkin. Ba'zi hududlarda internetga kirish yoki zamonaviy qurilmalarga ega bo'lmaslik sababli o'quvchilar ta'lim olishda qiynalishi mumkin.
- Texnologiyalarga qaramlik: Zamonaviy texnologiyalarni haddan tashqari qo'llash an'anaviy usullarni unutishga olib kelishi mumkin. O'quvchilar faqatgina raqamli resurslarga tayanib qolishlari xavfi mavjud.

- Ma'lumotning ishonchliligi: Internetda mavjud bo'lgan ma'lumotlarning barchasi ishonchli emas. O'rganuvchilar to'g'ri va sifatli manbalarni tanlashda ehtiyot bo'lishlari kerak. Zamonaviy texnologiyalar kelajakda til o'rganishga ta'sir ko'rsatishda davom etadi:
- Yangi texnologiyalar: Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (big data) va boshqa yangi texnologiyalar yordamida til o'rganishni yanada samarali qilish mumkin.
- Shaxsiylashtirilgan ta'lim: AI yordamida har bir o'quvchining ehtiyojlariga mos ravishda tayyorlangan darslar taqdim etilishi kelajakda keng tarqalishi kutilmoqda.
- Global aloqalar: Zamonaviy texnologiyalar global aloqalarni kuchaytiradi, bu esa turli madaniyatlararo muloqotni rivojlantiradi. Odamlar boshqa mamlakatlardagi odamlar bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.
- Yangiliklarga moslashuvchanlik: Tez-tez yangilanib turadigan resurslar orqali talabalar zamon bilan hamnafas bo'lish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Xalqimizning "Intilganga to'le yor" maqoli asnosida tasnifimizni davom ettiradigan bo'lsak, zamonaviy texnologiyalar til o'rganish jarayonini tubdan o'zgartirmoqda. Ular nafaqat ta'lim jarayonini qulaylashtirmoqda, balki interaktiv va qiziqarli qilishga yordam bermoqda. Talabalar uchun bu yangi imkoniyatlar mustaqil ravishda o'z bilimlarini oshirish, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va global miqyosda kommunikatsiya qilish imkoniyatini taqdim etmoqda. Ularning qo'llanilishi til o'rganuvchilarning motivatsiyasini oshiradi, o'z ehtiyojlariga mos materiallarni taqdim etadi va ta'lim jarayonini yanada qulaylashtiradi. Shu o'rinda bugungi kunda mustaqil til o'rganuvchilarini qo'llab -quvvatlab, ruhlantirib turish, kelajak avlodning dunyo sahnida o'z o'rniga ega bo'lishida qo'shgan katta hissamiz bo'ladi. Kelajakda sun'iy intellekt va global aloqalarning rivojlanishi bu jarayonni yanada kengaytirishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Godwin-Jones, R. (2018). Emerging Technologies: Language Learning and Technology.
2. Warschauer, M., Healey, D. (1998). Computers and Language Learning: An Overview.
3. Kukulska-Hulme, A., Shield, L. (2008). An Overview of Mobile Assisted Language Learning.
4. Thorne, S., Black, R.W. (2007). Language and the Internet.